

לשמוע קול תורה - פסוק השבוע

פרשת קרח

נחלה מול נחלה

"וְעַבַד הַלֹּוִי הוּא אֶת עֲבַדַּת אֱהָל מוֹעֵד וְהֵם יִשְׂאוּ עֹנֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם וּבְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה. כִּי אֶת מַעֲשֵׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יְרִימוּ לַה' תִּרְוַמָּה נְתַתִּי לְלוֹאִים לְנַחֲלָה עַל כֵּן אֲמַרְתִּי לָהֶם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה" (במדבר יח, כג-כד).

פסוקים אלו מורים שהלוויים אינם מקבלים נחלה. ארץ ישראל התחלקה לשבטים, וכל שבט קיבל חלק ונחלה בארץ לו ולבניו עד עולם. לא כן שבט לוי. שבט לוי קיבל ערים לגור בהם, אך אין לו כל בעלות על שטחים נרחבים, שהם מקור העושר העיקרי - "וּבְתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נַחֲלָה".

ואולם עיון נוסף מגלה שהלוויים מקבלים סוג אחר של נחלה: "כִּי אֶת מַעֲשֵׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... נְתַתִּי לְלוֹאִים לְנַחֲלָה" - אף שאין ללוויים קרקע בבעלותם יש להם פרנסה. חלף עבודתם במקדש הם מקבלים עשרה אחוז מן התבואה.

הפסוקים מדגישים ששתי הנחלות עומדות זו מול זו: הלוויים אינם מקבלים נחלת קרקע - אך במקומה הם מקבלים מעין משכורת על עבודתם. משכורתם היא נחלתם.

מהו פשר העניין?

הלוויים אחראיים על צורכי הקודש בעם. הם שומרים על המקדש וקודשיו ומלמדים תורה לישראל. עבודת הכלל תובעת התמסרות מלאה לצורכי הציבור. כאשר שליח הציבור האחראי על הכלל מקיים במקביל לעבודתו הציבורית גם פעילות כלכלית אינטנסיבית, קיימת סכנה של טשטוש הגבולות. כדי למנוע סכנה שהלוי ישתמש בהשפעתו הציבורית ובכוחו הרוחני לצרכיו האישיים מנעה ממנו התורה כל התעסקות בפעילות כלכלית.

עם זאת, גם הלוי צריך לחיות ולהתקיים. הואיל והלוי משרת את האומה כולה, האומה חייבת לדאוג לפרנסתו בכבוד. המצאת המעשר מגינה על הלוי. אין זו מתנה, כי אם חובה המוטלת על כל ישראל להפריש מעשר מן התבואה - ועד שיפרישו ממנה תהיה התבואה אסורה באכילה.

בדרך זו מאפשרת התורה ללוי לחיות בכבוד - בלי תלות באף אחד ובלי סכנה שמא ישפיעו צרכיו האישיים על תפקידו הציבורי.

כמה אקטואלי שיעור זה לימינו אנו!

שאל דוד בוצ'קו